

Nr 186

Utlåtande i anledning av väckta motioner angående undervisning om de mänskliga rättigheterna.

(2:a avd.)

I två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av fru *Segerstedt-Wiberg* (I: 152) och den andra inom andra kammaren av herr *von Friesen* (II: 186), har hemställts, att riksdagen hos Kungl. Maj:t måtte hemställa om åtgärder för en bättre undervisning om de mänskliga rättigheterna, sådana dessa angivits i den av FN:s generalförsamling antagna Allmänna förklaringen av den 10 december 1948.

Utskottet. Med anledning av de förevarande motionerna får utskottet erinra om att skolöverstyrelsen i februari 1960 utfärdat ett cirkulär i ämnet. Av detta cirkulär framgår att de erfarenheter som gjorts av lärarna i olika skolformer fått sammanfattande uttryck i de anvisningar för undervisning och fostran, som överstyrelsen utfärdat, och där de bärande principerna överensstämmer med FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna och om respekten för varje medmänniskas egenvärde. I Allmänna anvisningar för undervisning och fostran på skolans högre stadier säges bland annat följande: »Eleverna bör lära sig betrakta det svenska samhället som en del av världssamhället, och i medborgarfostran bör ingå fostran till världsmedborgare i den anda, som framgår av FN:s förklaring om de mänskliga rättigheterna. Ämnen sådana som kristendomskunskap, modersmålet, historia med samhällslära och geografi liksom de klassiska och moderna språken är, om undervisningen utformas rätt, särskilt ägnade att bidra till en sådan fostran.»

I anvisningarna för undervisningen i de olika ämnena i undervisningsplanen för rikets folkskolor understrykes vikten av att skolan på allt sätt strävar att hos eleverna utveckla fördragsamhet mot olik tänkande, vilja till mellanfolklig förståelse, humanitet i uppfattning och omdöme. I de olika undervisningsplanerna för folkskola, försöksskola och realskola har i ämnena kristendomskunskap, historia och geografi framhållits vikten av att eleverna bibringas förståelse för medmänniskor, fördragsamhet med olik tänkande och känsla för alla folks likaberättigande.

Skolöverstyrelsen har utsänt en folder med FN:s förklaring om de mänskliga rättigheterna för genomgång med eleverna vid lämpliga tillfällen, först och främst i samband med undervisningen i samhällslära. Är

1956 gavs i Aktuellt från Skolöverstyrelsen särskilda uppslag och råd för behandlingen av detta stoff i skolundervisningen på olika stadier. — Till alla elever i folkskolans avslutningsklass, enhetsskolans samt realskolans och flickskolans avgångsklasser utdelas varje år ett exemplar av deklARATIONENS text.

Utskottet är ense med motionärerna om att deklARATIONEN om de mänskliga rättigheterna utgör ett betydelsefullt led i undervisningen i vissa ämnen. Av det ovan anförda framgår, att genom de av den centrala skolledningen vidtagna åtgärderna på förevarande område motionärernas önskemål blivit i huvudsak tillgodosett. Anmärkas må dock att resultatet av undervisningen ytterst beror på lärarnas tillämpning av givna anvisningar och föreskrifter. Lärarnas arbete skulle här kunna väsentligen underlättas, om ifrågavarande lärostoff mera allmänt vore intaget i läroböckerna. Utskottet finner det därför önskvärt, att läroboksnämnden har sin uppmärksamhet riktad härpå.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer utskottet,

att motionerna I: 152 och II: 186 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 22 november 1960

På statsutskottets vägnar:

MARTIN SKOGLUND

Närvarande: se under utlåtandet nr 182.